

College voor Toetsen en Examens

AARDRIJKSKUNDE VWO

VAKINFORMATIE
STAATSEXAMEN 2024

Versie: oktober 2023

De vakinformatie is vastgesteld door het College voor Toetsen en Examens (CvTE). Het CvTE is verantwoordelijk voor de afname van de staatsexamens voortgezet onderwijs en draagt zorg voor de kwaliteit en het niveau van de examens.

De Dienst Uitvoering Onderwijs (DUO) is belast met de praktische uitvoering en organisatie van de staatsexamens. Met vragen over deze vakinformatie kun je contact opnemen met de afdeling Examendiensten van DUO: (050) 599 89 33 of staatsexamens@duo.nl.

INHOUD

1	INLEIDENDE OPMERKINGEN	4
2	EXAMENPROGRAMMA	4
3	CENTRAAL EXAMEN	4
4	COLLEGE-EXAMEN	5
4.1	MONDELING COLLEGE-EXAMEN	5
5	BEREKENING EINDCIJFER	5
	BIJLAGE 1 BESCHRIJVING EXAMENSTOF	6

1 INLEIDENDE OPMERKINGEN

- Het staatsexamen aardrijkskunde vwo bestaat uit een centraal examen (paragraaf 3) en een college-examen. Het college-examen is een mondeling college-examen (paragraaf 4.1).
- In het document 'Toegestane hulpmiddelen' (onder [Vakinformatie voor het staatsexamen](#) op de site van DUO) staat vermeld welke hulpmiddelen je zelf voor het examen moet meenemen.
- Je kunt je voorbereiden met behulp van een lesmethode.
- Oefenmateriaal voor college-examens staat op [Oefenen voor het staatsexamen vo](#). Op Examenblad.nl staat bij [Veelgestelde vragen](#) onder het kopje 'Voorbereiding' waar je oefenmateriaal voor de centraal examens kunt vinden.

2 EXAMENPROGRAMMA

Het examenprogramma is verdeeld in domeinen en subdomeinen. De beschrijving van de (sub)domeinen staat in Bijlage 1. In onderstaande tabel geeft een 'ja' aan in welk examen een (sub)domein getoetst kan worden.

Tabel 1 verdeling van de domeinen en subdomeinen over de verschillende examens

domein	subdomein	centraal examen	mondeling college-examen
A. vaardigheden	geografische benadering	ja	ja
	geografisch onderzoek	nee	ja
B. wereld	samenhang en verscheidenheid in de wereld	ja	ja
	mondiaal verdelingsvraagstuk	nee	ja
C. aarde	de aarde als natuurlijk systeem; samenhangen en diversiteit	ja	ja
	mondiaal milieuvraagstuk	nee	ja
D. gebieden: Zuid-Amerika	afbakening en gebiedskenmerken	ja	ja
E. gebieden: Zuid-Amerika	actuele vraagstukken	nee	ja
F. leefomgeving	nationale en regionale vraagstukken	ja	ja
	regionale en lokale vraagstukken	nee	ja

3 CENTRAAL EXAMEN

Het centraal examen is een schriftelijk examen. Getoetst wordt of je geografische vaardigheden kunt toepassen op vraagstukken (zie [2 Examenprogramma](#) en [Bijlage 1](#)). De vraagstukken gaan over samenhangen en verschillen in de wereld, op aarde en op regionaal niveau. Zorg ervoor dat je de gebiedskenmerken van Zuid-Amerika kent. Ook is het belangrijk dat je op de hoogte bent van de nationale en regionale vraagstukken in Nederland.

Het centraal examen duurt 180 minuten.

4 COLLEGE-EXAMEN

4.1 MONDELING COLLEGE-EXAMEN

Het mondeling college-examen omvat alle (sub)domeinen uit het [examenprogramma](#). Zorg ervoor:

- dat je meeneemt: de Grote Bosatlas 55^e of 56^e druk óf de Alcarta-atlas 1^e of 2^e druk.
- dat je op de hoogte bent van actuele ontwikkelingen
- dat je goede topografische kennis bezit (en geoefend hebt met legenda, registers en bladwijzers in de atlas)

Op de site van DUO staan onder het kopje 'Wat zijn staatsexamens?' [informatiefilmpjes](#) waarin getoond wordt hoe een mondeling college-examen verloopt.

Voor aanvang van het examen krijg je in het voorbereidingslokaal een casus (een artikel en/of afbeelding) met een opdracht. Je mag aantekeningen maken. Deze aantekeningen mag je bij het gesprek als hulpmiddel gebruiken.

Bij het mondeling college-examen wordt aandacht besteed aan:

1. het beantwoorden van vragen over de casus. De vragen gaan over ruimtelijke verschijnselen, processen en structuren in concrete regionale contexten. Je moet wat je weet ook kunnen toepassen in andere regionale contexten.
2. het beantwoorden van vragen en het oplossen van vraagstukken over de overige examenstof. Hierbij wordt ook nagegaan of je de kennis en vaardigheden kunt toepassen in andere regionale contexten dan die van de casus. Ook kaartvaardigheden kunnen worden getoetst.

Het mondeling college-examen (exclusief de voorbereiding van de casus) duurt in totaal 40 minuten.

Tabel 2 overzicht onderdelen van het mondeling college-examen

opdracht	tijdsduur	deelcijfer	wegingsfactor
bestuderen van de casus en beantwoorden van de vragen in het voorbereidingslokaal	20 minuten		
bespreking vraagstukken naar aanleiding van de casus	10 minuten	a	weging: 0,25
beantwoorden van vragen overige examenstof/ kaartvaardigheden	30 minuten	b	weging: 0,75

5 BEREKENING EINDCIJFER

Het eindcijfer is het gemiddelde van het cijfer voor het centraal examen en het cijfer voor het college-examen.

Eindcijfer: (cijfer centraal examen + cijfer college-examen) gedeeld door 2, afgerond op een heel getal.

Het cijfer voor het college-examen wordt berekend door elk van de deelcijfers te vermenigvuldigen met de bijbehorende wegingsfactor, de resultaten bij elkaar op te tellen en de uitkomst vervolgens af te ronden op 1 decimaal.

Cijfer college-examen: (0,25 keer deelcijfer a + 0,75 keer deelcijfer b), afgerond op 1 decimaal.

BIJLAGE 1 BESCHRIJVING EXAMENSTOF

DOMEIN A: VAARDIGHEDEN

Geografische benadering

Je kunt de geografische benadering adequaat hanteren.

Je kunt in dit verband:

- geografische informatie selecteren, verwerken en weergeven;
- geografische vragen herkennen en zelf formuleren;
- de geografische werkwijzen toepassen bij het formuleren en beantwoorden van geografische vragen.

Geografisch onderzoek

Je kunt een geografisch onderzoek opzetten, uitvoeren, presenteren en evalueren:

- op basis van een geografische onderzoeksvraag en een gestructureerd plan van aanpak;
- met gebruikmaking van de geografische werkwijzen en primaire data;
- zo mogelijk aansluitend op onderdelen van het examenprogramma, vooral de domeinen B, C en E.

DOMEIN B: WERELD

Samenhang en verscheidenheid in de wereld

Je kunt ten aanzien van samenhang en verscheidenheid in de wereld:

de begrippen 'mondialisering' en 'tijdruimtecompressie' in onderling verband en vanuit een geografisch perspectief analyseren;

- mondiale spreidingspatronen van economische, culturele, demografische, sociale en politieke verschijnselen beschrijven, in hoofdlijnen verklaren en aan elkaar relateren;
- grootstedelijke gebieden in een nader aan te wijzen postindustriële land analyseren in het licht van processen van mondialisering.

Mondiaal verdelingsvraagstuk

Je kunt vanuit het perspectief van het onderwerp 'Samenhang en verscheidenheid in de wereld':

- het vraagstuk beschrijven en analyseren als een maatschappelijk verdelingsvraagstuk;
- actuele discussies over het vraagstuk kritisch beoordelen en relaties leggen met relevante natuurlijke factoren;
- beleid beoordelen dat is gericht op het oplossen van het vraagstuk op macroregionale schaal.

DOMEIN C: AARDE

De aarde als natuurlijk systeem; samenhangen en diversiteit

Je kunt met betrekking tot de aarde als natuurlijk systeem:

- de aarde als een uniek natuurlijk systeem beschrijven en deze kennis toepassen bij het analyseren van veranderingen aan het aardoppervlak op verschillende ruimte- en tijdschalen;
- de kenmerken van landschapszones op aarde en de veranderingen hierin beschrijven, analyseren en aan elkaar relateren;
- de natuurlijke en landschappelijke kenmerken van een nader aan te wijzen fysisch-geografische macroregio in onderlinge samenhang en in relatie tot de samenlevingen in de betreffende macroregio analyseren.

Mondiaal milieuvraagstuk

Je kunt vanuit het perspectief van het onderwerp 'De aarde als natuurlijk systeem':

- het vraagstuk beschrijven en analyseren als natuurlijk vraagstuk;
- actuele discussies over het vraagstuk kritisch beoordelen, daarbij onderscheid maken tussen oorzaken en gevolgen en relaties leggen met relevante maatschappelijke factoren;
- beleid beoordelen dat is gericht op het oplossen van het vraagstuk op macroregionale schaal.

DOMEIN D: GEBIEDEN (ZUID-AMERIKA)

Afbakening en gebiedskenmerken

Je kunt ten aanzien van de macroregio Zuid-Amerika:

- de afbakening van Zuid-Amerika analyseren, gebruikmakend van combinaties van relevante kenmerken;
- een geografische vergelijking maken tussen Zuid-Amerika en een andere ontwikkelingsregio in de wereld op grond van relevante kenmerken;
- de ontwikkelingsprocessen in Zuid-Amerika in hoofdlijnen aangeven en verklaren met gebruikmaking van economische, politieke, sociaal-culturele, fysisch-geografische, historische, interne en externe factoren.

Actuele vraagstukken

Je kunt actuele vraagstukken van Zuid-Amerika vanuit een geografisch perspectief beschrijven, analyseren en verklaren. Het betreft:

- milieuvraagstukken samenhangend met het gebruik van natuurlijke hulpbronnen en natuurlijke gevaren samenhangend met natuurrampen;
- kenmerken van de hedendaagse ontwikkeling in de steden en op het platteland van Zuid-Amerika, samenhangend met het proces van mondialisering;
- conflicten in Zuid-Amerika, voor zover ze verband houden met de etnische en culturele diversiteit in de regio.

DOMEIN E: LEEFOMGEVING

Nationale en regionale vraagstukken

Je kunt je een beargumenteerde mening vormen over:

- actuele vraagstukken van overstromingen en wateroverlast in Nederland;
- actuele ruimtelijke en sociaaleconomische vraagstukken van stedelijke gebieden in Nederland. Je betreft bij beide soorten vraagstukken aspecten van duurzame ontwikkeling en plannen voor de ruimtelijke inrichting van Nederland.

Regionale en lokale vraagstukken

Je kunt lokale en regionale ruimtelijke vraagstukken beschrijven en analyseren en je daarover een beargumenteerde mening vormen.

Een uitgebreide beschrijving van de examenstof is te vinden in de [syllabus](#) op [Examenblad.nl](#) of in de [handreiking schoolexamen aardrijkskunde havo-vwo](#) van SLO.

COLLEGE VOOR TOETSEN EN EXAMENS

Het College voor Toetsen en Examens is namens de overheid verantwoordelijk voor de kwaliteit en het niveau van de centrale examens en toetsen in Nederland. Het heeft verschillende examens en toetsen onder zijn hoede.

[cvte.nl](https://www.cvte.nl)

SAMEN BOUWEN WE AAN GOEDE TOETSEN EN EXAMENS

 Centrale Eindtoets primair onderwijs: de eindtoets die de overheid aanbiedt aan leerlingen uit groep 8. De uitkomst is een advies voor het best passende brugklatype. [Centraleeindtoetspo.nl](https://www.centraleeindtoetspo.nl)

 Centrale examens voortgezet onderwijs: het centrale deel van de eindexamens vmbo, havo of vwo. Het diploma geeft toegang tot passend vervolgonderwijs. [Examenblad.nl](https://www.Examenblad.nl)

 Staatsexamens voortgezet onderwijs: examens voor iedereen die individueel of op vso-scholen niet in staat is via het regulier voortgezet onderwijs examen af te leggen. [Staatsexamensvo.nl](https://www.Staatsexamensvo.nl)

 Centrale examens middelbaar beroeps- onderwijs: centrale examens Nederlandse taal en Engels voor studenten in het mbo. De uitkomst is onderdeel van het mbo-diploma. [Examenbladmbo.nl](https://www.Examenbladmbo.nl)

 Staatsexamens Nederlands als tweede taal: examens Nederlandse taal voor iedereen die Nederlands niet als moedertaal heeft. Het diploma toont aan dat het Nederlands voldoende is voor werk of opleiding. [Staatsexamensnt2.nl](https://www.Staatsexamensnt2.nl)